ДО 100-РІЧЧЯ О. П. МЧЕДЛОВА-ПЕТРОСЯНА

МЧЕДЛОВ-ПЕТРОСЯН Отар Петрович
(3.10.1917– 3.10.1997)
завідувач кафедри будівельних матеріалів ХІІТу
у 1955–1976 рр.,
доктор технічних наук, професор,
член-кореспондент Академії наук Грузії,
лауреат Державної премії України
в галузі науки і техніки,
лауреат премії Академії наук СРСР
ім. академіка М. С. Курнакова,
заслужений діяч науки України,
заслужений винахідник України,
Почесний залізничник

3 жовтня 2017 р. виповнилось 100 років засновнику і першому та беззмінному протягом 21 року завідувачу кафедри будівельних матеріалів університету (тоді ще ХІІТу) Отару Петровичу Мчедлову-Петросяну – видатному вченому і педагогу ХХ століття, одному із основоположників радянської та української наукових шкіл фізичної хімії неорганічних будівельних матеріалів.

***Основні дати життя та діяльності О. П. Мчедлова-Петросяна*:**

- народився 3.10.1917 у м. Тбілісі, Грузія;
- 1926–28 – мешкав у Німеччині, досконало вивчив німецьку мову;
- 1935–40 – студент хіміко-технологічного факультету Грузинського політехнічного інституту, спеціальність – «Технологія силікатів»;
- 1941–47 – лаборант, аспірант, з 1946 – асистент кафедри технології силікатів і заступник декана хіміко-технологічного факультету Грузинського політехнічного інституту;
- 1946 – захистив дисертацію на тему «Дослідження реакції сульфат барію + глинозем і одержання вогнетривкого цементу» в Грузинському політехнічному інституті та здобув науковий ступінь кандидата технічних наук за спеціальністю «Технологія силікатів»;
- 1947–52 – старший науковий співробітник лабораторії вогнетривів інституту металу та гірської справи Академії наук Грузинської РСР;
- 1952–76 – старший викладач, доцент, професор кафедри «Будівельні роботи та конструкції», з 1954 – завідувач кафедри «Будівельні матеріали» Харківського інституту інженерів залізничного транспорту ім. С. М. Кірова (ХІІТу);
- 1953 – захистив дисертацію на тему «Фізико-хімічні властивості серпентиніту та одержання в’яжучих та вогнетривів на

його основі» в Інституті фізичної хімії Академії наук СРСР та здобув науковий ступінь доктора технічних наук за спеціальністю «Технологія силікатів»;

- 1957÷63 – член-кореспондент Академії будівництва та архітектури Української РСР (до її ліквідації);

- 1957 – організував лабораторію гідротехнічного бетону в науково-дослідному і проектному інституті УкрВОДГЕО;

- 1960 – організував лабораторію фізикохімії та корозії бетону в науково-дослідному та проектному інституті УкрВОДГЕО;

О. П. Мчедлов-Петросян (праворуч) з академіком П. О. Ребіндером (1959)

- 1962 – видавництвом «Госстройиздат» видано монографію «Термодинаміка силікатів» (у співавторстві з В. І. Бабушкіним і Г. М. Матвєєвим, перевидано у 1965, 1972, 1986 рр.);

- 1964 – організував і очолив лабораторію фізико-хімічних досліджень у Державному всесоюзному інституті з проектних і науково-дослідних робіт «Південдіпроцемент» Міністерства промисловості будівельних матеріалів СРСР;

- 1965 – організував галузеву науково-дослідну лабораторію залізобетонних шпал Міністерства шляхів сполучення СРСР в ХІІТі;

- 1965 – удостоєний почесного звання «Заслужений винахідник УРСР»;

- 1968 – учасник V Міжнародного конгресу з хімії цементу (м. Токіо);

- 1971 – видавництвом «Стройиздат» видано монографію «Хімія неорганічних будівельних матеріалів» (другу редакцію видано у 1988 р.);

- 1974 – Генеральний секретар VI Міжнародного конгресу з хімії цементу (м. Москва);

О. П. Мчедлов-Петросян
з учнями в ХІІТі у 1962 р.
Справа наліво стоять:
О. В. Ушеров-Маршак,
Д. О. Угінчус,
П. О. Мельниченко,
В. С. Софронов

- 1974 – обраний член-кореспондентом Академії наук Грузинської РСР;

- 1976–97 – завідувач кафедри, з 1991 – професор кафедри «Фізико-хімічна механіка і технологія бетону» Харківського інженерно-будівельного інституту (ХІБІ, в теперішній час ХНУБА);

- 1976 – організував та очолив навчально-науково-виробничий фізико-хімічний центр ХІБІ – Південдіпроцемент – Харківський домобудівний комбінат № 1;

- 1977 – організував та очолив галузеву науково-дослідну лабораторію розроблення та дослідження ефективних будівельних матеріалів Міністерства промисловості будівельних матеріалів УРСР у ХІБІ;

- 1978 – удостоєний почесного звання «Заслужений діяч науки УРСР»;

- 1980 – Віце-президент наукового комітету VII Міжнародного конгресу з хімії цементу (м. Париж);

- 1985 – удостоєний премії Академії наук СРСР ім. академіка М. С. Курнакова за серію робіт «Термокінетичний аналіз неорганічних будівельних матеріалів»;

- 1986 – член оргкомітету VIII Міжнародного конгресу з хімії цементу (м. Ріо-де-Жанейро);

- 1993 – удостоєний Державної премії України за цикл робіт «Термодинамічні та термокінетичні основи будівельного матеріалознавства»;

- 1997 – видано збірник поезій О. П. Мчедлова-Петросяна «На ситах памяти».

О. П. Мчедлов-Петросян – видатний учений зі світовим ім'ям, засновник великої наукової школи в галузі теорії і технології цементу і бетону. Він сформував і разом зі своїми численними учнями протягом усієї своєї діяльності розвивав виключно важливий і дотепер науковий напрямок – прикладання фізичної хімії до завдань матеріалознавства.

Основні напрямки наукової діяльності О. П. Мчедлова-Петросяна: теорія і методи будівельного матеріалознавства; термодинаміка та кінетика реакцій у системах технічних силікатів; хімія та фізична хімія неорганічних будівельних матеріалів; фізико-хімічна механіка в'яжучих речовин, матеріалів і виробів на їх основі; кероване структуроутворення в технології будівельних матеріалів та виробів; корозія бетону та протикорозійний захист будівельних конструкцій.

Творча спадщина О. П. Мчедлова-Петросяна – понад 500 наукових праць, у тому числі 12 монографій, 76 авторських свідоцтв і патентів. Монографія «Термодинаміка силікатів» (співавтори –

В. І. Бабушкін і Г. М. Матвєєв) витримала 9 видань: 4 – російською (у 1962, 1965, 1972 і 1986 рр.), 3 – німецькою (у 1965, 1966 і 1985 рр.), по 1 – англійською (у 1985 р.) і китайською мовами.

О. П. Мчедлов-Петросян створив велику широко відому наукову школу. Він підготував 94 кандидати наук: Гогичева Х. І. (захистила дисертацію у 1953 р.), Бунаков О. Г. (1958), Бабушкін В. І. (1960), Воробйов Ю.Л., Говоров О. О. (1961), Латишев Ф. А. (1962), Філатов Л. Г., Дюженко М. Г. (1963), Софронов В. С., Мельниченко П. О., Салоп Г. А. (1964), Угінчус Д. О., Ушеров-Маршак О. В., Шифрін В. Б. (1965), Папкова Л. П., Мокрицька Л. П., Старосельський О. О., Сиренко П. А., Бершадський Ф. Г., Шевченко Л. П., Чернявський В. Л. (1966), Питерський А. М., Степаненко М. Г., Сидорович Я. Й., Ольховий Л. Г. (1967), Токарєв М. С., Коган М. А., Ладиженський В.М., Улітіна Г.О., Вандоловський О.Г., Шеїн В.І., Зазімко В. Г., Жильцов В. П. (1968), Ситник Л.В., Холодний О.Г., Ольгінський О.Г. (1969), Бабиченко В. Я., Плугін А. М., Наконечний А. С. (1970), Подоба А. В., Меліхов В. І., Рифман Л. Б., Басдикян І. Х., Калениченко Л.М., Аргунова Л.І., Воляк П.М. Дмитрієв І. Б., Кириченко Д. В. (1971), Кузнєцов С. Н. (1972), Наникошвілі В. Г., Лібенко Ю.П., Бородинов В.К., Волков Є.І. (1973), Щоткіна Т. І., Подвигін О. І. (1974), Шматкова Р. І., Заворін Л. В., Кутах О. П., Сівцов О. П. (1975), Красулова Н. М., Пєтров О. А., Савєнков В. В. (1976), Дубницький В. Ю., Валявський В. І. (1977), Муха А.Г. (1978), Сельник А.М., Спірін Ю.О., Селіванов І. І. (1980), Авалова Е. В., Гриньова І. В., Іманова О. М., Гусейнова І.А. (1981), Болдова Л. Г., Месрапян Н. В., Сапожнікова Н. І. (1982), Братчиков В. Г. (1983), Теленік С.С. (1984), Алексеєнко Л.Н., Боровська І. В., Ніколаєв А. П. (1985), Гаєвий Ю. А. (1986), Ціак М. Я. (Польща, 1986), Серіков Я. А., Коробов А. І., Мелкадзе О. Ф., Виродов В. І. (1987), Теймурова С. Х. (1989), Єнч Ю. Г. (1990), Свідерек К. (Польща, 1992), Соселія Д.Т. (1992), Бетрахмадов Р. В. (1993), Івасішина О.М. (1994), Дейсадзе К. Д. (1995).

Із учнів О. П. Мчедлова-Петросяна 17 стали докторами наук: Бабушкін В. І. (1972), Воронов В. Г. (1973), Фаталієв С. А., Угінчус Д. О. (1980), Зазімко В. Г. (1984), Старосельський О. О. (1984), Ушеров-Маршак О. В. (1985), Дюженко М. Г. (1986), Чернявський В. Л. (1988), Філатов Л. Г. (1989), Плугін А. М. (1989), Софронов В. С. (1992), Вандоловський О. Г. (1992), Ольгінський О. Г. (1994), Кутах О. П. (2008), Ціак М. Я. (Польща, 2010), Бабиченко В. Я. (2011).

Стали докторами наук представники вже й 2-го покоління учнів школи О. П. Мчедлова-Петросяна – Плугін А. А. (2005), Сопов В. П. (2013), Плугін Д. А. (2014), Костюк Т. О. (2015), Трикоз Л. В. (2015).

Учні О. П. Мчедлова-Петросяна розвинули важливі напрямки фізичної хімії будівельних матеріалів, деякі з них стали засновниками нових наукових напрямків і шкіл: хімічна термодинаміка одержання і корозії силікатних матеріалів (д.т.н., проф. Бабушкін В. І.); термокінетика твердіння мінеральних в'яжучих (д.т.н., проф. Ушеров-Маршак О. В.); колоїдна хімія в'яжучих, фізико-хімічна механіка бетонів і конструкцій із них (д.х.н., проф. Плугін А.М.); електрохімія корозії залізобетону (д.т.н., проф. Старосельский О. О.); корозія, адаптація, довговічність цементного бетону (д.т.н., проф. Чернявський В. Л.); явища у зонах контакту цементного каменю і заповнювачів (д.т.н., проф. Ольгінський О. Г.); самовільні деформації цементного каменю, безусадкові та розширні цементи (д.т.н., проф. Філатов Л. Г.); пресування цементних бетонів (д.т.н., проф. Вандоловський О. Г.); набризк цементних бетонів (д.т.н., проф. Дюженко М. Г.); просочення бетонів полімерами (д.т.н., проф. Угінчус Д. О.); виробництво теплоізоляційних матеріалів із кераміки та мінеральних розплавів (д.т.н., проф. Софронов В. С.).

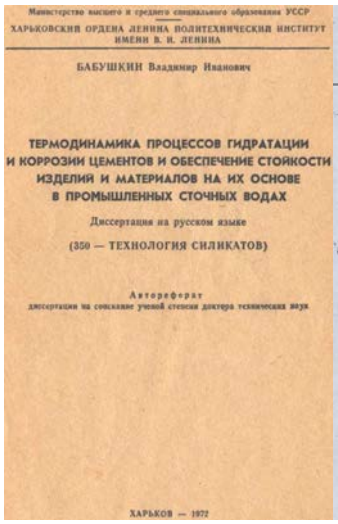
Министерство высшего и среднего специального образования УССР
ХАРЬКОВСКИЙ ОРДЕНА ЛЕНИНА ПОЛИТЕХНИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ ИМЕНИ В. И. ЛЕНИНА

БАБУШКИН Владимир Иванович

ТЕРМОДИНАМИКА ПРОЦЕССОВ ГИДРАТАЦИИ И КОРРОЗИИ ЦЕМЕНТОВ И ОБЕСПЕЧЕНИЕ СТОЙКОСТИ ИЗДЕЛИЙ И МАТЕРИАЛОВ НА ИХ ОСНОВЕ В ПРОМЫШЛЕННЫХ СТОЧНЫХ ВОДАХ

Диссертация на русском языке

(350 — ТЕХНОЛОГИЯ СИЛИКАТОВ)

Автореферат
диссертации на соискание ученой степени доктора технических наук

ХАРЬКОВ — 1972

МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО И СРЕДНЕГО СПЕЦИАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ СССР
МОСКОВСКИЙ ОРДЕНА ТРУДОВОГО КРАСНОГО ЗНАМЕНИ ИНЖЕНЕРНО-СТРОИТЕЛЬНЫЙ ИНСТИТУТ им. В. В. КУЙБЫШЕВА

На правах рукописи

Кандидат технических наук
УГИНЧУС Дмитрий Александрович

УПРОЧНЯЮЩАЯ ПОЛИМЕРНАЯ ПРОПИТКА МЕЛКОЗЕРНИСТЫХ БЕТОНОВ

(вопросы физико-химии, технологии и применения в водохозяйственном строительстве)

05.23.05 — «Строительные материалы и изделия»

Автореферат
диссертации на соискание ученой степени доктора технических наук

Москва — 1980

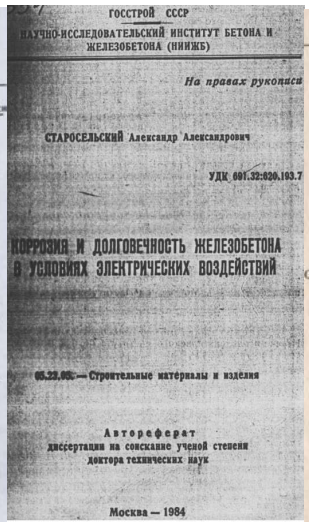
ГОССТРОЙ СССР
НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ БЕТОНА И ЖЕЛЕЗОБЕТОНА (НИИЖБ)

На правах рукописи

СТАРОСЕЛЬСКИЙ Александр Александрович

УДК 691.32:620.193.7

КОРРОЗИЯ И ДОЛГОВЕЧНОСТЬ ЖЕЛЕЗОБЕТОНА В УСЛОВИЯХ ЭЛЕКТРИЧЕСКИХ ВОЗДЕЙСТВИЙ

05.23.05 — Строительные материалы и изделия

Автореферат
диссертации на соискание ученой степени доктора технических наук

Москва — 1984

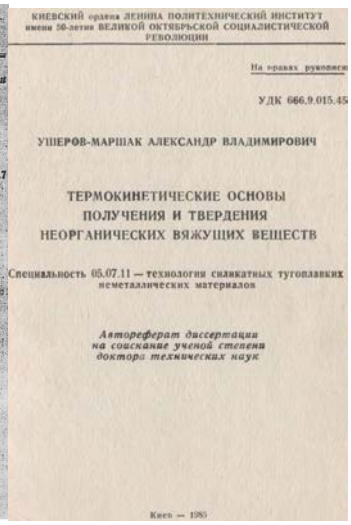
КИЕВСКИЙ ордена ЛЕНИНА ПОЛИТЕХНИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ имени 50-летия ВЕЛИКОЙ ОКТЯБРЬСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕВОЛЮЦИИ

На правах рукописи

УДК 666.9.015.45

УШЕРОВ-МАРШАК АЛЕКСАНДР ВЛАДИМИРОВИЧ

ТЕРМОКИНЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПОЛУЧЕНИЯ И ТВЕРДЕНИЯ НЕОРГАНИЧЕСКИХ ВЯЖУЩИХ ВЕЩЕСТВ

Специальность 05.07.11 — технология силикатных тугоплавких неметаллических материалов

Автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора технических наук

Киев — 1985

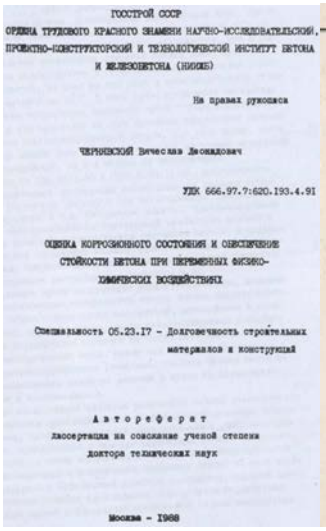
ГОССТРОЙ СССР
ОРДЕНА ТРУДОВОГО КРАСНОГО ЗНАМЕНИ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ, ПРОЕКТНО-КОНСТРУКТОРСКИЙ И ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ БЕТОНА И ЖЕЛЕЗОБЕТОНА (НИИЖБ)

На правах рукописи

ЧЕРНЯВСКИЙ Вячеслав Денисович

УДК 666.97.7:620.193.4.91

ОЦЕНКА КОРРОЗИОННОГО СОСТОЯНИЯ И ОБЕСПЕЧЕНИЕ СТОЙКОСТИ БЕТОНА ПРИ ПЕРЕМЕННЫХ ФИЗИКО-ХИМИЧЕСКИХ ВОЗДЕЙСТВИЯХ

Специальность 05.23.17 – Долговечность строительных материалов и конструкций

Автореферат
диссертации на соискание ученой степени доктора технических наук

Москва – 1988

АКАДЕМИЯ НАУК УКРАИНСКОЙ ССР
ИНСТИТУТ КОЛЛОИДНОЙ ХИМИИ И ХИМИИ ВОДЫ им. А. В. ДУМАНСКОГО

На правах рукописи

ПЛУГИН Аркадий Николаевич

УДК 541.18:691.328:691.54

ЭЛЕКТРОГЕТЕРОГЕННЫЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ПРИ ТВЕРДЕНИИ ЦЕМЕНТНЫХ ВЯЖУЩИХ

02.00.11 — коллоидная химия

Автореферат
диссертации на соискание ученой степени доктора химических наук

Киев — 1989

Харьковский инженерно-строительный институт

На правах рукописи

БАНДОЛОВСКИЙ АЛЕКСАНДР ГЕОРГИЕВИЧ

УДК 691.462

БЕТОННЫЕ ТРУБЫ ПОВЫШЕННОЙ ПРОЧНОСТИ

05.23.05 – Строительные материалы и изделия

АВТОРЕФЕРАТ
диссертации на соискание ученой степени доктора технических наук

Харьков – 1992

МИНИСТЕРСТВО ВЫСШЕГО И СРЕДНЕГО СПЕЦИАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ УКРАИНЫ
ХАРЬКОВСКИЙ ИНЖЕНЕРНО-СТРОИТЕЛЬНЫЙ ИНСТИТУТ

На правах рукописи

СОФРОНОВ Вадим Сергеевич

УДК 666.972.125:666.04—402

ОПТИМИЗАЦИЯ ПРОИЗВОДСТВА КЕРАМЗИТА ПРИ ОБЖИГЕ ВО ВРАЩАЮЩИХСЯ ПЕЧАХ

05.23.05 — строительные материалы и изделия

Автореферат
диссертации на соискание ученой степени доктора технических наук

Харьков — 1992

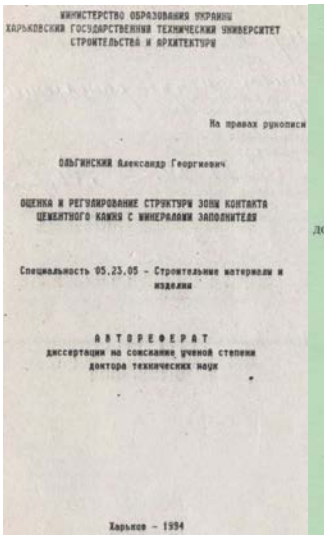
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ УКРАИНЫ
ХАРЬКОВСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ СТРОИТЕЛЬСТВА И АРХИТЕКТУРЫ

На правах рукописи

ОЛЬГИНСКИЙ Александр Георгиевич

ОЦЕНКА И РЕГУЛИРОВАНИЕ СТРУКТУРЫ ЗОН КОНТАКТА ЦЕМЕНТНОГО КАМНЯ С МИНЕРАЛАМИ ЗАПОЛНИТЕЛЯ

Специальность 05.23.05 – Строительные материалы и изделия

АВТОРЕФЕРАТ
диссертации на соискание ученой степени доктора технических наук

Харьков – 1994

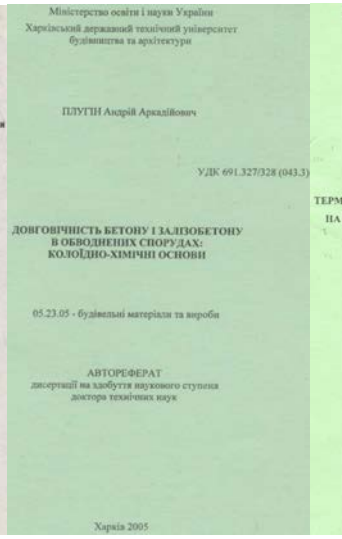
Міністерство освіти і науки України
Харківський державний технічний університет будівництва та архітектури

ПЛУГІН Андрій Аркадійович

УДК 691.327/328 (043.3)

ДОВГОВІЧНІСТЬ БЕТОНУ І ЗАЛІЗОБЕТОНУ В ОБВОДНЕНИХ СПОРУДАХ: КОЛОЇДНО-ХІМІЧНІ ОСНОВИ

05.23.05 - будівельні матеріали та вироби

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук

Харків 2005

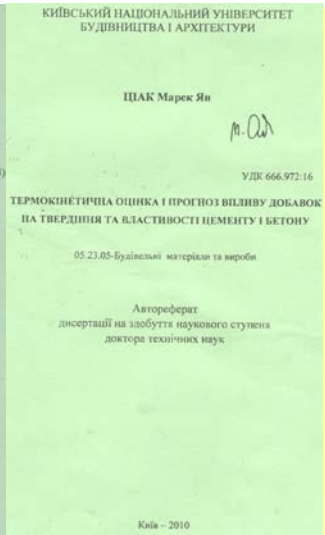
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

ЩАК Марек Ян

УДК 666.972:16

ТЕРМОКІНЕТИЧНА ОЦІНКА І ПРОГНОЗ ВПЛИВУ ДОБАВОК НА ТВЕРДІННЯ ТА ВЛАСТИВОСТІ ЦЕМЕНТУ І БЕТОНУ

05.23.05-Будівельні матеріали та вироби

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук

Київ – 2010

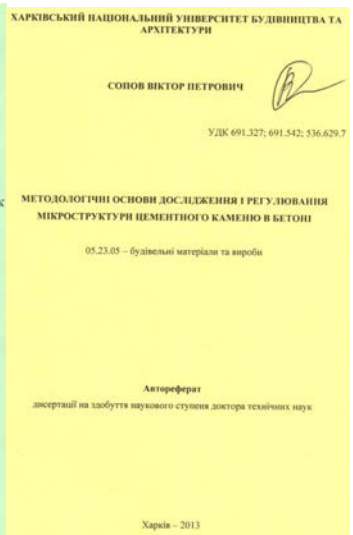
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

СОПОВ ВІКТОР ПЕТРОВИЧ

УДК 691.327; 691.542; 536.629.7

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ І РЕГУЛЮВАННЯ МІКРОСТРУКТУРИ ЦЕМЕНТНОГО КАМЕНЮ В БЕТОНІ

05.23.05 – будівельні матеріали та вироби

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук

Харків – 2013

Педагогічна діяльність О. П. Мчедлова-Петросяна була пов'язана в основному з ХІІТом та ХІБІ–ХНУБА, сотні випускників яких пишаються тим, що слухали його лекції, пам'ятають його як надзвичайно цікаву людину і високоерудованого педагога. Його науково-педагогічна діяльність високо була оцінена також і за кордоном. Він виступав з лекціями німецькою мовою перед студентами та аспірантами Дрезденського технічного університету, Веймарського та Котбуського будівельних інститутів, Ієнського університету (Німеччина), а також Краківської гірничо-металургійної академії (Польща), університетів Угорщини, Франції, Бразилії. У 1996 р. О. П. Мчедлову-Петросяну було присвоєно звання професора фонду Сороса.

Крім наукової і педагогічної діяльності, Отар Петрович захоплювався поезією, сам писав вірші, у 1959 р. був представлений Анні Ахматовій, читав їй свої вірші. Захоплювався також філателією.

У теперішній час учні Отара Петровича та учні його учнів продовжують його справу.

Для підготування цього матеріалу застосовано джерела [1–5], архівні матеріали кафедри БМКС, спогади учнів О. П. Мчедлова-Петросяна.

Список використаних джерел

1. Мчедлов-Петросян, О. П. На ситах памяти [Текст] / О. П. Мчедлов-Петросян. – Харьков: Фолио, 1997. – 57 с.

2. Неслучайное [Текст]: стихи и эпиграммы из А. В. Ушерова-Маршака. – Харьков, 1997. – 43 с.

3. Ушеров-Маршак, А. В. Феномен Отара Петровича [Текст] / А. В. Ушеров-Маршак // Физико-химические проблемы строительного материаловедения: материалы научных чтений, посвященных памяти О.П. Мчедлова-Петросяна. – Харьков: ХГТУСА, 1998. – С. 3-6.

4. Мчедлов-Петросян, Н. О. Отар Петрович Мчедлов-Петросян (Краткий очерк профессиональной деятельности) [Текст] / Н. О. Мчедлов-Петросян // Науковий вісник будівництва. – Харків: ХДТУБА; ХОТВ АБУ, 2007. – С.6–11.

5. Ушеров-Маршак, А. Мои бетонные университеты. Записки технолога [Текст] / А. Ушеров-Маршак. – Харьков: Форт, 2013. – 144 с.

Почесний професор УкрДУЗТ,
лауреат Державної премії України
в галузі науки і техніки,
д.х.н., проф. А. М. Плугін

Зав. кафедри будівельних матеріалів,
конструкцій та споруд УкрДУЗТ,
д.т.н., проф. А. А. Плугін

Уже себя не мыслю я без Харькова
В любимой и большой моей стране,
И шумного, и пыльного, и жаркого,
Но близкого и дорогого мне.

Здесь замыслы мои пришли к свершению,
Здесь я учил и научился жить.
И здесь меня проверили сомнения,
К чему стремиться и кого любить.

И если величавей и красивее
Есть города, и в них бывать я рад,
Ты, сделавший мудрее и счастливее
Меня, мне дорог точно старший брат.

О. П. Мчедлов-Петросян

Украины и Грузии сын,
Патриарх ты давно по праву.
Я не украинец и не грузин,
Но знаю тебя на славу.

В науке ты – словно икона
И нет тебя, вроде, святей.
Так надо ж – суметь из бетона
Слепить почти сотню детей!

А. В. Ушеров-Маршак